

«Розум сьогодні в ціні будяка»

Кажуть, що все велике бачиться здалека. Може, й цього скромного чоловіка по-іншому оцінять пізніше, втім, зробити це варто сьогодні, бо завтра...

— Завтра, — каже Анатолій Сінозацький, - кину я цю прикладну науку та й зароблятиму на перекладах Омара Хайяма.

І дарує власну збілочку перекладів його рубаїв. Як і кожен талант, Анатолій Михайлович органічно поєднує красиве з корисним, а фізик і лірик уживаються в цій людині, взаємодоповнюючи одне одного.

... На Сарненському заводі мостових технологічних конструкцій, де орендує приміщення та виробничі площі приватне науково-виробниче підприємство «Фантомаш», зберігаються зовнішні атрибути колишнього оборонного відомства. Але на фірмі «Фантомаш» далеко не військовий дух: комп'ютери, кульман, бібліотечка технічної літератури. Зовнішній вигляд більшості книжок виказує, що їм рідко доводиться відпочивати на полицях. У цьому творчому неспокої й народжуються ті фантастичні машини, котрі дали назву фірмі. А поруч, у одному з цехів заводу, інженерна думка переплавляється на метал.

— Якраз монтуємо дробильно-сортувальний комплекс для Запорізького щебеневого кар'єру, — під мелодію виробничого оркестру коментує засновник фірми і генератор абсолютної більшості ідей Анатолій Сінозацький. — Потужність — сто тонн щебеню на годину. Подібні комплекси з виготовлення кубового щебеню для асфальтобетонів уже працюють на кар'єрах у Вінницькій, Дніпропетровській, Луганській, Запорізькій областях і у нас, на Рівненщині. Серед замовників — «Укравтодор», Львівська залізниця.

— А з колегами з інших міст працюємо над технологією глибокої переробки сміття органічного походження — пет-пляшки, паперу, текстилю, пластмаси, деревини, гуми, — веде далі він. — Працівники НВП «Інтелект», що у Рубіжному на Луганщині, стверджують: при переробці полімерних відходів можна отримати до 90 відсотків рідкого палива від ваги сировини! — Очі під високим сивим чолом загоряються якимось дитячим блиском. — І ось такий, творчий союз колективу вчених та інженерів-винахідників може довести ідею до реального вирішення!

Вже добрий десяток років (але поки що безрезультатно) Сінозацький добивається створення технологічного центру чи парку на базі свого НВП та колективів наукових інститутів, з якими підтримує зв'язки. До безпосереднього розв'язання виробничих проблем можна було б задіяти молоді сили вузівської науки, наприклад, з Національного університету водного господарства та природокористування, що у Рівному. Здібні студенти під керівництвом спеціалістів могли б успішно виконувати розрахунки і робочі креслення. Це була б не «сіра» праця з передирання архівних проектів, куплених за гроші, а творче горіння для тих, хто в цьому бачить сенс життя.

Нестача кваліфікованих інженерних кадрів проблема не лише «Фантомашу». Середній вік співробітників вітчизняних дослідних, академічних та проектних інститутів — понад 60 років. За словами Анатолія Сінозацького, дикий перехідний період у нашій економіці затягнувся і витиснув молодих спеціалістів на базари.

Відомо, що в Україні є три технопарки високих технологій, але вони не відповідають моделі технопарку, омріяного Сінозацьким. Ті, що існують, на його думку, можна назвати фінансовими пірамідами, в які потрапляють прибуткові і не обов'язково високотехнологічні підприємства. На високих технологіях у регіоні працюють хіба що Рівненська та Хмельницька атомні станції, а переважній більшості виробництв (йдеться про малий і середній бізнес) потрібні прикладні технології на кожен день.

Інженер-винахідник Анатолій Сінозацький переконаний, що вже сьогодні держава має стати на інноваційний шлях розвитку і підтримувати технопарки прикладних технологій чи науково-виробничі комплекси поки не всі розумні голови виїхали за кордон. Слід розуміти, що в розвиток української інженерної думки та технологій закордонний

інвестор вкладати кошти поки що не буде. А без модернізації Україна на світовому ринку — не конкурент і має всі шанси залишитися позаду назавжди. Щоб цього не сталося, потрібно терміново продавати порожні цехи колишніх виробництв за символічну одну гривню або передавати в оренду з правом викупу.

Сама фірма «Фантомаш» за орендовані площі щомісяця сплачує 5-6 тис. грн. За рік набігає кругленька сума. І, незважаючи на те що в голові Сінозацького та його помічників (з ним працюють син, донька, дружина) цілий аукціон ідей та розробок, фірма зазвичай ледве виходить на «нуль». Через відсутність власного експериментального полігону увесь прибуток «з'їдають» пусконаладжувальні роботи, які проводяться безпосередньо на об'єктах. Добре, що контролюючі органи не дуже «допікають».

Як інженер-винахідник Анатолій Михайлович дебютував на початку сімдесятих років минулого століття, будучи директором буддирекції майбутнього Клесівського торфобрикетного заводу, що на Рівненщині. Завод збудували, але місцевий торф за параметрами не відповідав німецькому обладнанню, яке встановили. Геологи помилилися в оцінці сировинної бази. І директор придумав технологію пресування торфу з бурим вугіллям, якого у львівському басейні вистачало. Відповідну реконструкцію обладнання провели на свій страх і ризик — і тоді завод вперше виконав план. На ВДНГ у Москві клесівчани отримали срібну медаль, а технологію виробництва торфовугільного брикета запозичили росіяни та білоруси.

У тому ж робітничому Клесові, де споконвіку не було роботи для жінок, Анатолій Сінозацький спроектував цех з виготовлення виробів зі шкіри, зокрема мисливського спорядження, яке в краї лісів і боліт користувалося підвищеним попитом. Завдяки його проекту у Клесові з'явився приладобудівний завод «Моноліт»(1985р.), що виготовляв обчислювальні центри для підводних човнів та атомоходів. Тож клесівчани, які в роки незалежності були змушені жити без тепла, води і грошей, згадують винахідника добрим словом.

Ще одне ноу-хау — лінія з переробки костриці (відходів льонової виробництва). Першу костроплиту — аналог відомої плити ДСП Сінозацький презентував у 1990 році. Інженер думав, що розроблене і змонтоване ним обладнання матиме попит. Адже в Україні тоді працювало 54 льонозаводи, і лише два з них були обладнані польськими технологічними лініями, кожна з яких коштувала майже мільйон доларів по лінії РЕВ. (Ради економічної взаємодопомоги) і займала чотири тисячі квадратів площі. Винахід інженера помістився на 200 квадратних метрах... Але з тієї кількості костриці, що нині є в Україні, плити не зробиш, тому ноу-хау успішно працює на Воложинському льонозаводі під Мінськом.

— Загалом, — вважає Анатолій Миколайович, — нам є що запозичити у білорусів. Українське село захлинається від безгрошів'я, і в СОТ воно увійде пішки, бо наші латані-перелатані комбайни не сьогодні-завтра кануть у Лету. А Білоруська держава кілька років тому виділила адресні кредити заводам, які ремонтують техніку. Господарства за ремонти розраховуються з державою зерном. Для України така схема була б ефективна, якби впровадили її принаймні років п'ять тому.

Одне слово, сарненський «Фантомаш» не потонув у нашій напівдикій ринковій стихії, але й балансувати на її хвилях йому нелегко — як-не-як, 40 людей та їхні сім'ї нагодувати треба. І так було завжди: мав чоловік стільки ідей, втілював їх, полегшував життя іншим, але ж не розбагатів... Він ніби прочитав мої думки і відкрив один із власних перекладів Омара Хайяма:

Хто керується розумом — доїть бика.

Бути в збитках розумнику — доля така.

У наш час більше користі корчити дурня,

Адже розум сьогодні в ціні будяка.

Гірка, майже тисячолітня істина, на превеликий жаль, залишається актуальною і в наш час. І все-таки у свої 65 він не розчарувався в житті і ставати «чистим» поетом (окрім перекладів, він і сам пише вірші) не хоче. Бо, каже, зробив за цей час ще одне відкриття:

образи з металу приносять творцю не менше задоволення, аніж літературні. І шкодує, що інженера не вважають творчим працівником.

Інна Омелянчук